

GAFOVI U MEDIJSKOM ISPRAČAJU
PREMINULOGA REŽISERA

Martinac nije Stasenko

**Znakovito medijski "ispraćen"
prigodnim bilješkama koje ističu
njegove zasluge za domaću kulturu i
pogrešnim fotografijama, Ivan Martinac
kolateralna je žrtva medijskoga "novog
doba", njegove šlampavosti te usiljene
potrage za "glamuroznošću" i jeftinim
afektacijama**

piše **Zlatko GALL**

Kako bi to kazali domaći političari, "odgovorno tvrdim" da **Ivan Martinac** - tiho pokopan na splitskom groblju Lovrinac 6. rujna godine Gospodnje 2005. - nije ni **Aleksandar Stasenko** niti **Andrija Pivčević**, kako su to pogrešno atribuiranim fotografijama dala naslutiti dva ugledna i supernakladna domaća dnevna lista. Istina, s pokojnim splitskim režiserom dokumentarnog i alternativnog filma te s uglednim kameramanom Martinac je dijelio splitski urbani parter, članstvo u danas već kultnom *Kino klubu Split* te - prije i poslije svega - golemu strast za filmom. No, izgledao je posve drukčije od spomenutog dvojca. Uostalom, Stasenkov je trademark bila brada a *la Solženjicin*, a asketski Andrija Pivčevića, i prije tridesetak godina kao i danas, nikada se u javnosti nije pojavljivao gologlav. Ivana Martinca, najjednostavnije rečeno, ama baš nitko nije mogao slučajno zamijeniti s njima.

Kako to onda da se u vodećim dnevnicima pojavila kriva fotografija atribuirana imenu kultnog hrvatskog "alter" filmaša? Redatelja i montažera koji je - kako to piše u prigodnim bilješkama uz pogrešnu fotografiju - "svojim eksperimentalnim radovima zadobio izuzetnu reputaciju, kako u zemlji, tako i u inozemstvu"? Kako to da je za urednike kulturnih rubrika filmaš kojega su, poput talijanskog kritičara **Sergia Germanija**, nazivali i "Kubrickom kratkoga filma", k tomu još i pjesnik s impresivnom poetskom ostavštinom, arhitekt, autor likovnih konceptualnih projekata, novinski često prisutan "pisac"... ostao baš potpuna nepoznanica? Jednako kao i Aleksandar Stasenko - "filmaš istančanog nerva za režiju, montažu, i fotografiju" kojemu je lani u Splitu priredena i dvodnevna retrospektiva, ili pak Andrija Pivčević - jedan od najuglednijih domaćih snimatelja.

Dijelom svakako zbog samoga Martinca i njegove sklonosti alternativni, no ipak, prije i poslije svega, zbog aktualnih medijskih prilika. Istina Hrvatska televizija je uvela dnevnu rubriku *Vijesti iz kulture*, no nova medijska praksa intrigantnim pojavama drži tek osobe koje zadovoljavaju dva ključna kriterija nove medijske podobnosti: onaj "metropolitanski" i estradni. Špica/shpitzka kao metafora cinične krilatice "daleko od očiju, daleko od medija" te bliskost estradiziranim krugovima nove "elite" - podjednako šlageraškim, zabavjačkim, političkim, sportskim, poduzetničkim... - kao jedina mjerila medijske zanimljivosti već su uzeli debeli danak i gotovo svaki sadržaj posve zamijenili formom. Važniji i zanimljiviji od dramske ili baletne premijere postali su prigodni postpremijerni domjenci, događanja na nogometnom terenu bližega su u usporedbi s partyjima na kojima se pojavljuju nogometaši, a i koncerti - čak i posve "neozbiljne glazbe" - medijski dosadni ako su lišeni "glamura" i tračerskih senzacija. Posebice u provinciji koja već nakon prvih kolovoskih kiša polako, ali sigurno "gumaši" u srazu s metropolitanskim "špico-centrizmom". Čak i kada je riječ o hard-core kulturnoj alternativni. Jer, ipak je teško povjerovati da bi se medijski tretman Ivana Martinca i isti pre-vid ponovio i kod jednako nekomercijalnih "metropolitanskih" autora poput **Toma Gotovca** ili pak **Ivana Ladislava Galete**.

Znakovito medijski "ispraćen" prigodnim bilješkama koje ističu njegove zasluge za domaću kulturu i pogrešnim fotografijama, Ivan Martinac kolateralna je žrtva medijskoga "novog doba", njegove šlampavosti te usiljene potrage za "glamuroznošću" i jeftinim afektacijama. Sam Martinac bi pak, da može, zacijelo slučajno komentirao riječima: "Nisam li vam sve to odavno kazao."